

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ВІСНИК
ПРИКАРПАТСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

БІОЛОГІЯ

ВИПУСК VI

Івано-Франківськ
Плай
2006

ПЕРША ЗНАХІДКА *CLOSSIANA EUPHROSYNE* LINNAEUS, 1758 (*NYMPHALIDAE, LEPIDOPTERA*) В КРИМУ

Повідомлення про першу знахідку *Clossiana euphrosyne* Linnaeus, 1758 (*Nymphalidae, Lepidoptera*) на території Криму. Цей темпорантний транспалеоарктичний вид поширений виключно в помірному поясі Палеарктики. В Україні поширений на всій території крім посушливих південних областей і Криму. Ця знахідка здійснена в гірському Криму на плато Карабі-Яйла.

Ключові слова: *Nymphalidae, Lepidoptera, Insecta.*

Вступ

Фауна *Nymphalidae* (*Lepidoptera, Insecta*) належить до добре досліджених. Історія дослідження німфалід (сонцевиків) Криму має тривалу, майже 200 літню історію. Зведення видів та результати фундаментальних досліджень фауни *Nymphalidae* Криму знаходимо в роботах Грумм-Гржимайла Г. Е. (1882), Меліоранського В. (1897), Косминського П. (1905), Лебедева Н. (1912, 1913), Вучетича В. (1917), Дьяконова А. М. (1958), Коршунова Ю. П. (1964), Некрутенка Ю. П. (1985), Будашкіна Ю. И. (1986), Єфетова К. А. (1987, 1988, 1990) та ін. Проте, навіть у такій добре вивченій родині і у такому добре вивченому регіоні як Крим можливі знахідки нових для місцевої фауни видів. Крім того, слід зауважити, що багато видів німфалід здійснюють тривалі міграції, можливе знаходження видів-мігрантів. Крім того, сучасна цивілізація своєю діяльністю викликає глобальні зміни клімату і під впливом цього відбуваються зміни ареалів окремих видів.

Матеріали і методи

В червні (03.06.-14.06) 2003 року проводились комплексні дослідження ентомофауни плато Карабі-Яйла і прилеглих територій. Відлов німфалід, зокрема, здійснювався на плато Карабі-Яйла у верхів'ях ущелини Чигінітра на галявині букового пралісу на висоті 1002 м н.р.м. Видові назви і систематичне положення наводяться згідно [14, 17]. Відлов та препарування комах проводились, як описано в [15]. Авторами використовувались виключно власні збори комах.

Результати і обговорення

10.06.2003 р. в стаціонарі дослідження (див. вище) було відловлено 1 екз. *Clossiana euphrosyne* Linnaeus, 1758 – Перлівець Єфросина (*Nymphalidae, Lepidoptera*) ♂ на квітах айстрових – перша знахідка цього виду на території Криму (рис. 1). Ареал цього виду охоплює помірний пояс палеарктики. В Україні поширення цього виду зазначалося повсюде, крім посушливих південних районів та Криму. Зустрічається на лісових галявинах та просіках, трав'янистих схилах, іноді в населених пунктах. Період льоту з травня по липень, протягом вегетаційного періоду змінюється одне покоління. Інколи (не щороку) наприкінці липня-серпня з'являється друге покоління. Кормові рослини личинок цього виду метеликів належать до роду *Viola*. Крім того личинки можуть житися листям *Rubus idaeus* [13].

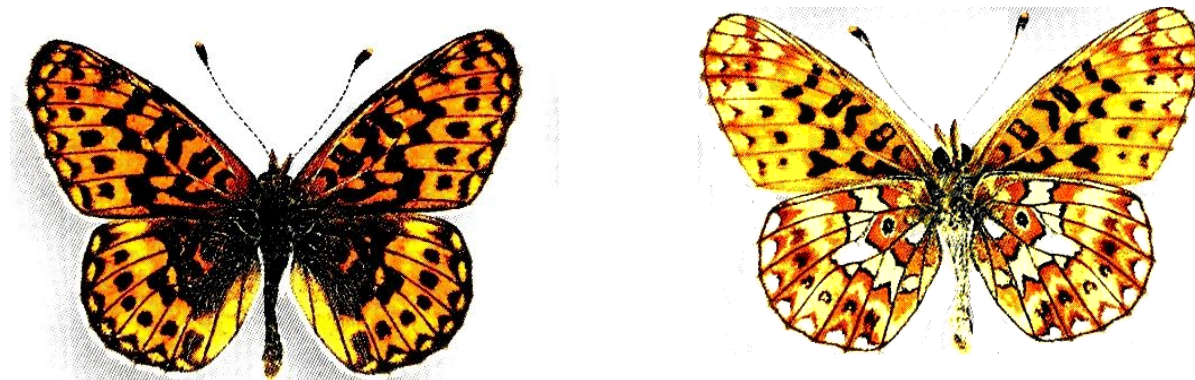

Рис. 1. *Clossiana euphrosyne* Linnaeus, 1758.
Верхня і нижня сторона крил.

Знахідка цього виду *німфалід* можливо є свідченням поганої дослідженості інсектофауни плато Карабі-Яйла – найбільшого плато Криму з унікальною флорою та специфічними карстовими урочищами зі своєрідним мікрокліматом. Можливо, цей вид є рідкісним для Криму і населяє невеликі локалітети гірських районів. Не виключено також, що цей екземпляр є мігрантом з більш північних районів України.

Висновки

Отримані результати наводять на думку про необхідність подальшого дослідження фауни *німфалід* як Криму так і України в цілому. Не дивлячись на добру дослідженість фауни *Nymphalidae* регіону виявлено новий для фауни Криму вид перліців.

Література

1. Будашкин Ю. И., Ефетов К. А. Новые находки чешуекрылых в Крыму // Вестник зоологии. – 1986. - № 5. – с. 86.
2. Вучетич В. Заметки об энтомологических работах на Карадагской научной станции летом 1915 г. // Труды Карадаг. науч. станции – 1917. - № 1. – с. 33 – 44.
3. Грумм-Гржимайло Г. Е. Несколько слов о чешуекрылых Крыма // Труды русского энтомологического общества. – 1882. - № 13. – с. 153 – 168.
4. Дьяконов А. М. Чешуекрылые – Lepidoptera Крыма // Животный мир СССР. Горные области европейской части СССР. – М.-Л.: Из-тво АН СССР, 1958. – т. 5. – с. 115-122.
5. Ефетов К. А. Нове сведения о булавовусых чешуекрылых Крыма // Булавовусые чешуекрылые СССР. Систематика, фаунистика, экология, охрана булавовусых чешуекрылых. – Новосибирск, 1987. – с. 36-37.
6. Ефетов К. А. Нове для Крыма виды чешуекрылых // Вестник зоологии. – 1988. – № 4. – с. 86.
7. Ефетов К. А., Будашкин Ю. И. Бабочки Крыма: Высш. разноусые чешуекрылые. Справочник. – Симферополь:Таврия. – 1990. – 109 с.
8. Коршунов Ю. П. Булавовусые чешуекрылые горной части и Южного берега Крыма // Энтомологическое обозрение. – 1964. - № 43(3). – с. 592 – 604.
9. Косминский П. Список Macrolepidoptera Южного берега Крыма, не помещенных в каталог Мелиоранского // Труды и протоколы общества заседаний общества естествоиспытателей Варшавского университета, отделения биологии. – 1905. - № 5. - с. 1-4.
10. Лебедев Н. Бабочки Крыма // Записки Крымско-кавказского горного клуба. – 1912. - №1. – с. 5-11.
11. Лебедев Н. К фауне чешуекрылых Крыма // Записки Крымско-кавказского горного клуба. – 1913. - №3. – с. 34-38.
12. Мелиоранский В. К фауне Macrolepidoptera Южного берега Крыма // Труды русского энтомологического общества. – 1897. - № 31. – с. 216-239.
13. Некрутенко Ю. П. Булавовусые чешуекрылые Крыма. Определитель. – К.: Наукова думка, 1985. – 152 с.
14. Некрутенко Ю. П., Чиколовец В. Денні метелики України. – К.: Видавництво Раєвського, 2005. – 231 с.
15. Штандфусс М. Жизнь бабочек, их ловля, воспитание и сохранение. Руководство для собирателей. – Спб.: Просвещение, 1901. – 315 с.
16. Staudinger O., Rebel H. Catalog der Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes. – Berlin: Friedlander & Sohn, 1901. – 411 s.
17. Tshikolovets V. V. Butterflies of Eastern Europe. - Kyiv-Brno, 2003. - 176 с.

This is report about first find Clossiana euphrosyne Linnaeus, 1758 (Nymphalidae, Lepidoptera) in Krimea. This temporant transpalearctic species is widespread in moderate zone of Palearctic. In Ukraine this species was widespread on all territory except Krimea. This find was in mountain Krimea on Karabi-Yayla plateau.

Key words: *Nymphalidae, Lepidoptera, Insecta.*